

A tipikus és atipikus foglalkoztatás összehasonlítása¹

JÁRVÁNYÜGYI KÉSZÜLTSEGI IDŐSZAK VÉDELMI INTÉZKEDÉSEIRŐL	2
A TIPIKUS ÉS ATIPIKUS FOGLALKOZTATÁS ÖSSZEHAISONLÍTÁSA	9
I. Szerződéstípusok	10

¹ Utolsó frissítés: 2020.08.31. napján hatályos jogszabályok és 2020.09.21. napján hatályos járványügyi szabályok szerint

JÁRVÁNYÜGYI KÉSZÜLTSGÉGI IDŐSZAK VÉDELMI INTÉZKEDÉSEIRŐL²

2020. szeptember 21-étől mindenki köteles – a hatodik életévét be nem töltött kiskorú kivételével – orvosi maszkot, munkavédelmi maszkot, illetve textil vagy más anyagból készült maszkot (a továbbiakban együtt: maszk) **olyan módon viselni, hogy az az orrot és a szájat folyamatosan elfedje, valóban maszkot kell viselni, nem elég például sállal vagy kendővel eltakarni a száját** a tömegközlekedési eszközökön, illetve a várakozás során, az üzletekben (vendéglátó üzlet vendégeit kivéve), kulturális rendezvényeken (fellépők kivételével), moziban, múzeumokban, könyvtárakban, színházakban, közösségi színtereken, levéltárakban, ügyfélfogadó helyiségekben (közigazgatási szerv, posta esetében, illetve egyéb olyan ügyintézési helyiségben, ahol rendszeresen 5 főnél többen várakoznak).

Az egészségügyi intézményekben ugyancsak kötelezővé tették a maszkviselést (kivétel: betegek kórteremben), a szociális intézményekben pedig a dolgozóknak akkor kell maszkot hordaniuk, ha az ellátottakkal érintkeznek (közvetlenül, vagy tartósan 1,5 méteren belüli távolságban). Az intézményi ellátottaknak a közösségi programok során lehetőség szerint ugyancsak maszkot kell viselniük.

A felelősség az üzemeltetőké, az ő kötelezettségük a fentiek betartatása (szankciók előírásával, tömegközlekedésből,

² 431/2020. (IX. 18.) Korm. rendelet a járványügyi készüeltségi időszak védelmi intézkedéseiről

látogatásból kizárással), amelyet a kormányhivatalok és a kereskedelmi hatóság köteles ellenőriznek.

A kereskedelmi hatóság számos szankciót alkalmazhat:

1. a kötelezettség első alkalommal történő megszegése esetén **figyelmeztetést** alkalmaz,
2. a kötelezettség második alkalommal történő megszegése esetén **100.000 forinttól 1.000.000 forintig** terjedő bírságot szab ki,
3. a kötelezettség harmadik alkalommal történő megszegése esetén az üzletet, illetve a helyiséget legalább **3 napra, legfeljebb egy év időtartamra ideiglenesen bezárathatja,**
4. a kötelezettség negyedik alkalommal történő megszegésétől kezdve az üzletet, illetve a helyiséget legalább a **kötelezettségszegések alkalmainak számával megegyező számú napra, legfeljebb egy év időtartamra ideiglenesen bezárathatja.**

A szankciók azonos napon több egymást követő ellenőrzés alkalmával is kiszabható.

A szankció nem alkalmazható, ha az üzemeltető a szükséges intézkedéseket megtette a jogellenes helyzet felszámolása érdekében, így különösen ha

1. a jogsértő személyt felszólította távozásra,
2. a jogsértő személy kiszolgálását megtagadta, és
3. azt követően, hogy a jogsértő személy a távozásra történő felszólításnak nem tett eleget, a rendőrséget értesítette.

Speciális szabályok alkalmazandóak az oktatási intézményekben (belépés korlátozása, testhőmérséklet mérés), valamint a zenés, táncos rendezvények esetében, illetőleg a vendéglátó üzletek nyitva tartására.

2020. szeptember 21-étől a zárt helyen vagy a nem zárt helyen tartott, a zenés, táncos rendezvények működésének biztonságosabbá tételéről szóló 23/2011. (III. 8.) Korm. rendelet szerinti zenés, táncos rendezvény (a továbbiakban: rendezvény) – függetlenül annak nyilvános vagy nem nyilvános, valamint alkalmi vagy rendszeres jellegétől – abban az esetben tartható meg, ha a rendezvény helyszínén a jelenlévők létszáma – beleértve az ott foglalkoztatott személyeket – egy időben nem haladja meg **az 500 főt.**

A rendezvény helyszínén – az ott foglalkoztatottak kivételével – 23.00 óra után 06.00 óráig tilos tartózkodni.

Szintén szeptember 21-étől a vendéglátó üzletben 23.00 óra után 06.00 óráig az ott foglalkoztatottak kivételével tilos tartózkodni, kivétel: a vendéglátó üzletben 23.00 óra után 06.00 óráig az élelmiszer elvitelre történő megrendelése és átvétele, valamint a vételár megfizetése céljából és időtartamára megengedett a tartózkodás.

Szeptember 19-ével hatályát veszítette ugyanakkor a járványügyi készültségi időszak védelmi intézkedéseiről szóló 285/2020. (VI. 17.) Korm. rendelet.

Utazási korlátozások³

A járványügyi készültségi időszak **utazási korlátozásairól** szóló 408/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet 3. § a)–c) pontjában, valamint 7. § (3) bekezdés b) pontjában a „14” szövegrész helyébe a „10” szöveg lép, azaz a magyar állampolgárok Magyarországra történő belépésének

³ 432/2020. (IX. 18.) Korm. rendelet egyes kormányrendeleteknek a járványügyi készültségi időszak védelmi intézkedéseivel kapcsolatos módosításáról

szabályai keretében, ha a magyar állampolgár esetében az egészségügyi vizsgálat fertőzés gyanúját nem állapítja meg, és

- a magyar állampolgár magyarországi lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkezik, 10 napra hatósági házi karanténban,
- a nem külföldön élő magyar állampolgár magyarországi lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel nem rendelkezik, 10 napra az illetékes járványügyi hatóság által kijelölt karanténban,
- a külföldön élő magyar állampolgár magyarországi lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel nem rendelkezik, 10 napra az illetékes járványügyi hatóság által kijelölt karanténban vagy hatósági házi karanténban

kerül elhelyezésre.

Az engedélyes a Magyarországra való belépés során egészségügyi vizsgálaton eshet át, amelynek tűrésére köteles,

- akinél az egészségügyi vizsgálat során a fertőzés gyanúja nem merül fel, 10 napra az illetékes járványügyi hatóság által kijelölt karanténban vagy hatósági házi karanténban kerül elhelyezésre.

A térítési díj ellenében igénybe vehető egyes egészségügyi szolgáltatások térítési díjáról⁴

Az influenza megbetegedés elleni védőoltáshoz oltóanyag a 2020. és 2021. évben térítésmentesen igényelhető. (2020. október 1-jén lép hatályba).

⁴ 433/2020. (IX. 18.) Korm. rendelet a térítési díj ellenében igénybe vehető egyes egészségügyi szolgáltatások térítési díjáról szóló 284/1997. (XII. 23.) Korm. rendelet módosításáról

Az a személy, aki a SARS-CoV-2 RT-PCR mintavételt és laboratóriumi vizsgálatot térítés ellenében veheti igénybe, jogszabály eltérő rendelkezése hiányában legfeljebb az alább meghatározott díj fizetésére kötelezhető:

17. Járványügyi készütség idején a SARS-CoV-2 RT-PCR módszerrel történő kimutatására vonatkozó vizsgálat díja	17 000 Ft
18. Járványügyi készütség idején a SARS-CoV-2 RT-PCR mintavétel díja	2 500 Ft

Ez nem alkalmazható abban az esetben, amikor az Ebtv. szerinti biztosított a SARS-CoV-2 RT-PCR mintavételt és laboratóriumi vizsgálatot az Egészségbiztosítási Alap terhére veszi igénybe. (2020. szeptember 21-étől hatályos)

Amennyiben a tesztelést házi orvos, kórház vagy hatóság rendeli el protokoll alapján, akkor továbbra sem kell majd fizetni. A hatósági ár azokra vonatkozik, akik önszántukból kérnek PCR-tesztet.

Eljárásrend az új koronavírusral kapcsolatban⁵

A Nemzeti Népegészségügyi Központ új eljárásrendet adott ki arról, hogyan kell kezelni a koronavírusos betegeket, a gyanús eseteket és a kontaktokat. 2020. szeptember 21-től a

⁵ Nemzeti Népegészségügyi Központ Eljárásrend a 2020. évben azonosított új koronavírusral kapcsolatban (követendő járványügyi és infekciókontroll szabályok) 2020. szeptember 21.

házi orvos PCR-teszt nélkül is koronavírus-fertőzöttnek minősítheti azt, aki a fertőzés tüneteit mutatja: tehát köhög, láza, vagy nehézlégzése van, esetleg az ízérzés hiánya vagy zavara jelentkezik.

PCR-tesztet csak akkor kötelező kérni, ha a páciensnek koronavírusra utaló tünetei vannak, és emellett

- az előző 14 napban koronavírus-fertőzött területen járt,
- vagy az előző 14 napban szoros kapcsolatban volt megerősített vagy valószínűsített fertőzöttel,
- vagy járó- illetve fekvőbeteg-ellátásra szorult,
- vagy közvetlen betegellátásban részt vevő egészségügyi dolgozó,
- vagy az előző 14 napban olyan bentlakásos intézmény lakója vagy dolgozója volt, ahol a kockázati csoportba tartozó személyeket gondoznak.

Akit a házi orvosa csak a tünetei alapján minősít fertőzöttnek, de nem tesztelnek, azt csak az orvos utasíthatja otthoni elkülönítésre, de nem kerül hatósági házi karanténba.

A pácienseket három csoportba sorolják:

- gyanús eset az, aki köhög, láza van, nehéz a légzése vagy hirtelen elvesztette a szaglását, ízlelését, vagy az orvosa úgy ítéli meg, hogy fertőzésgyanús,
- valószínűsített eset az, aki a fenti kritériumokon kívül az előző két hétben szoros kapcsolatban volt fertőzöttel, vagy olyan bentlakásos intézmény lakója, dolgozója, ahol járvány zajlik, illetve az, akinél a fertőzésre jellemző radiológiai eltérés kimutatható,
- megerősített eset pedig az, akinél klinikai mintában kimutatták a SARS-CoV-2-t.

Új szabály, hogy a kontaktkutatás során a fertőzőtől szoros kontaktusba került személyeknél csak akkor kötelező a PCR-teszt, ha az egészségügyi ellátórendszerben vagy a tartós ápolási és gondozási intézményekben ellátottak vagy dolgoznak.

A kontaktok esetében a járványügyi megfigyelés új időtartama 10 nap, és nem helyettesíthető két negatív PCR-teszttel.

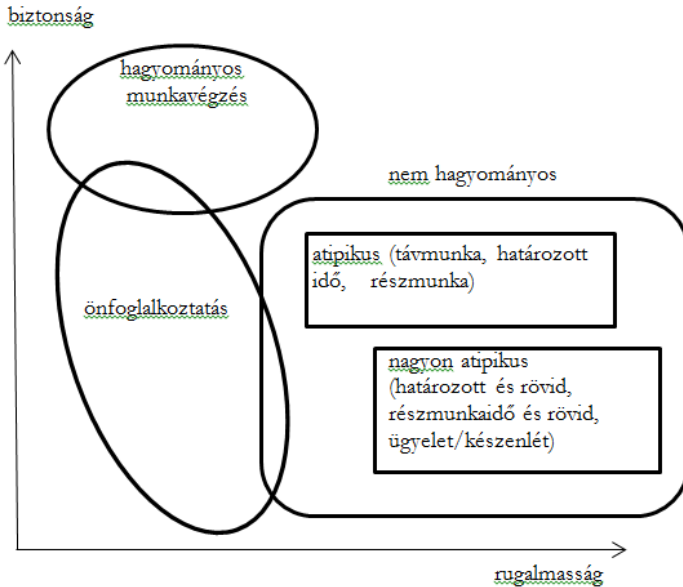
Hitelfizetési moratórium

Január elsejétől további 6 hónappal meghosszabbítják a hitelmoratóriumot:

- gyermeket nevelő családok esetében a gyermekek számától függetlenül,
- a nyugdíjasok,
- munkanélküliek,
- közfoglalkoztatottak számára,
 - ezekben az esetekben nem kell kérni a moratóriumot, hanem automatikus, akkor kell jelezni, ha nem akarnak élni vele, ha a moratórium lehetősége ellenére fizetni szeretnének,
- vállalkozások számára akkor, ha bevételük több, mint 25%-kal csökkent és kérik,
 - ebben az esetben kérni kell a moratóriumot, nem automatikus, jelezni kell, ha élni kívánnak vele.

A TIPIKUS ÉS ATIPIKUS FOGLALKOZTATÁS ÖSSZEHASONLÍTÁSA

A rugalmas, illetve atipikus foglalkoztatási viszonyok főként a szerződéses szabadság munkajog által határolt keretei között alakulnak ki. Mind a munkáltatói, mind a munkavállalói oldal profitálhat ezen foglalkoztatási formákból, ugyanakkor fontos kiemelni, hogy az esélyegyenlőség és a joggal való visszaélés tilalmának betartása mellett élhetnek csak a munkáltatók ezekkel a lehetőségekkel. Ennek fő oka, hogy az atipikus munkavállalók helyzete általában kiszolgáltatottabb, mint a hagyományos jogviszonyban foglalkoztatott társaiké. Ennek ellenére olyan előnyökkel járhat az ilyen munkavégzés – kötetlenebb munkarend, illetve munkaidő, munkavégzés helyének megváltoztatása –, amely miatt bizonyos munkavállalói csoportok körében mégis népszerűek tudnak lenni ezek a lehetőségek. Ezenkívül sajnos meg kell említeni, hogy a rugalmas foglalkoztatási lehetőségek gyakran terjednek el válságok után, amikor a munkavállalóknak a lehetőségei korlátozottabbak a téren, hogy milyen jellegű munkát végeznek. Így az Európai Unió és az egyes tagállamok legújabb munkaerő-politikai törekvései között szerepel a munka rugalmassága és a munka biztonsága közötti egyensúly fenntartása. Ennek egyik jele a korábban részletezett európai uniós jogi szabályozási háttér kialakítása is.

6

I. Szerződéstípusok

A tipikus munkaviszony keretében történő és az atipikus foglalkoztatásra vonatkozó szerződések tartalmi elemeinek összevetése során levonható a következtetés, hogy a Munka törvénykönyvében szabályozott atipikus foglalkoztatási módok többsége a „hagyományos” munkaszerződés módosításával hozható létre, például részmunkaidős vagy határozott idejű munkaviszony esetén. A távmunkavégzés

⁶<https://www.eurofound.europa.eu/publications/report/2010/flexible-forms-of-work-very-atypical-contractual-arrangements>

során további szerződéses feltételekről is meg kell állapodnia a feleknek. Célszerű, ha a munkaszerződés közérthetően fogalmaz, legyen az tipikus vagy atipikus foglalkoztatási viszony.⁷

Külön szerződés köthető egyszerűsített foglalkoztatás esetén, ahol mintaszerződés használata javasolt. Ez az egyetlen munkavégzési típus, amely szóban is létrejöhet, azonban mindkét fél érdeke, ha később írásban is bizonyítani tudják a szerződés megkötését.

A nyugdíjas és iskolaszövetkezeti munkavégzés esetén is a hagyományostól eltérő szerződések megkötésére van szükség a munkavállalók tagsági viszonya miatt.

	Munkaszerződés elemei	Munkáltató tájékoztatási kötelezettsége
Kötelező elemek	<ul style="list-style-type: none"> ▪ személyi adatok, szerződő felek megnevezése ▪ személyi alaphír ▪ munkakör megnevezése ▪ munkavégzés helye ▪ munkaviszony tartama <p>Mt. 45. § (1)-(3) bek.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ napi munkaidő ▪ alaphíren túli juttatások ▪ elszámolás módja, a munkabérfizetés gyakorisága, ▪ munkakörbe tartozó feladatok
Kiegészítő elemek	<ul style="list-style-type: none"> ▪ munkaidő, munkaidő beosztása ▪ próbaidő ▪ felmentési idő, végkielégítés ▪ költségtérítés és béren kívüli juttatások, egyéb kedvezmények ▪ határozott vagy határozatlan idő megjelölése <p>Mt. 45. § (4)-(5) bek.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ munkáltatói jogkör gyakorlója ▪ szabadság mértéke, számításának és kiadásának módja, ▪ felmondási idő megállapításának szabályai ▪ kollektív szerződés hatálya <p>Mt. 46. § (1) bek.</p>

⁷ Szerződésminták a www.jogpontok.hu oldalon, az Iratmintatár fül alatt találhatóak.

A fentiektől eltér a távmunkával kapcsolatos dokumentációra vonatkozó szabályozás. Ebben az esetben a munkaszerződésnek részletesen ki kell térnie:

- a munkáltató ellenőrzési jogára,
- a munka során használt számítástechnikai eszköz használatának korlátozásának módjaira, és
- arról a szervezeti egységről, amelyhez a munkavállaló munkája kapcsolódik.

A munkáltató utasítási joga - eltérő megállapodás hiányában - kizárólag a munkavállaló által ellátandó feladatok meghatározására terjed ki. Eltérő megállapodás hiányában a munkáltató állapítja meg az ellenőrzés módját és a munkavégzés helyeként szolgáló ingatlan területén történő ellenőrzés esetén annak bejelentése és megkezdése közötti legrövidebb tartamot. Az ellenőrzés nem jelenthet a munkavállaló, valamint a munkavégzés helyeként szolgáló ingatlant használó más személy számára aránytalan terhet.

A koronavírus miatt elrendelt veszélyhelyzet tartama alatt egyoldalúan vagy a felek megállapodása alapján elrendelt munkaidőkeretben történő foglalkoztatást a munkaidőkeret végéig a veszélyhelyzet megszűnése nem érinti.

Az állami foglalkoztatási szervként eljáró Békés Megyei Kormányhivatal – az állami foglalkoztatási szerv honlapján közzétettek szerint benyújtott munkáltatói kérelem alapján – engedélyezheti, hogy a munkáltató új munkahelyteremtő beruházás esetén munkaidőkeretet vagy elszámolási időszakot – az Mt. vonatkozó rendelkezéseiben foglaltakra figyelemmel – legfeljebb huszonnégy hónap alapulvételével alkalmazzon, amennyiben a beruházás megvalósítása nemzetgazdasági érdek. Az állami foglalkoztatási szervként

eljáró Békés Megyei Kormányhivatal a döntését 90 napon belül hozza meg.⁸

A munkaviszonyon belüli atipikus foglalkoztatási módokon túl a rugalmas foglalkoztatás körében meg kell említeni az önfoglalkoztatók körét is, amelyről szintén volt szó a korábbi fejezetekben. Ebben az esetben a természetes személy nem munkavállalói jogviszony formájában nyújt szolgáltatást vagy végez munkát, hanem megbízási vagy vállalkozási jogviszonyok sorozata keretében. Ez a fajta önfoglalkoztatás jó lehetőség például szabadúszók, művészek vagy egyes szakmunkások számára is. Ebben az esetben a Munka törvénykönyve helyett a Polgári törvénykönyv és a különböző adózási szabályok játszanak fontos szerepet.

⁸ 2020. évi LVIII. törvény a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készségről

	Munkajog		Polgári jog	
Jelleg	Munkaviszony (munkaszerződés)	Egyszerűsített foglalkoztatás (szerződés minta)	Megbízás (gondossági kötelem)	Vállalkozás (eredmény kötelem)
Vonatkozó jogszabály	2012. évi I. törvény (Mt.)	2010. évi LXXV. törvény (Efo.tv.)	2013. évi V. törvény (Ptk.)	